

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК
матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

*Рекомендовано до друку вченого радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психологопедагогічного дизайну інклузивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність	
Журба Катерина Олександрівна <i>Педагогічні умови виховання смисложисттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	7
Заводна Леся Михайлівна <i>Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	9
Левицька Оксана Михайлівна <i>Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	13
Лемеш Юлія Вячеславівна <i>Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	16
Меленець Людмила Іванівна <i>Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	18
Мієр Тетяна Іванівна <i>Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	21
Стрельников Віктор Юрійович <i>Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	24
Сударева Галина Федорівна <i>Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України ХХІ століття.....</i>	28
Тараймович Наталя Борисівна <i>Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	31
2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми	
Байназарова Олена Олександрівна <i>Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	34
Біла Ольга Вікторівна <i>Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	37
Говоруха Людмила Петрівна <i>Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	39
Гурин Наталія Анатоліївна <i>Використання проектної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	42
Демидова Ганна Олександрівна <i>Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	45
Дрок Наталія Ярославівна <i>Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	47

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агєєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах 110

Шопіна Марина Олександрівна Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра 112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці 115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини 117

Демченко Юлія Миколаївна Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки 122

Котелянець Наталка Валеріївна Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування 127

Кошіль Оксана Петрівна Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті 132

Новоселецька Ірина Едуардівна Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід 135

Пазюк Світлана Андріївна Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі 137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти 141

Бабак Ірина Миколаївна Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах 145

Вердібекова Христина Арсенівна Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій 148

Гетманець Іван Максимович Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США 150

Євчук Олена Миколаївна Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога 154

Лебедик Леся Вікторівна Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи 156

Лях Дар'я Олегівна Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена 161

Мазурок Мирослава Василівна Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи.....	163
Полякова Олена Василівна Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті.....	168
Семенець Лариса Петрівна Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності.....	170
Стадник Катерина Володимирівна Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя.....	172
Тіхонова Наталія Георгіївна Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи.....	174
Третяк Ольга Петрівна Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи.....	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна Інформедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи.....	182
Шкіренко Олена Віталіївна Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти.....	185
Шостак Анастасія Богданівна Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності	188
5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн	
Богомазова Лідія Валентинівна Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення	190
Войтко Валентина Володимирівна Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах.....	194
Головченко Олена Олексіївна Впровадження соціально- побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах.....	200
Кашуба Людмила Володимирівна Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії	202
Кочерга Олександр Васильович Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект	205
Пещенко Вікторія Олегівна Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог	209

1. Гонтар З. М. Моделювання реальних ситуацій на заняттях соціально – побутового орієнтування (з досвіду роботи). *Сучасний педагог*. Дніпро: Акцент ПП, 2020. С. 29-37.

2. Трасковський Ю. М. Своєрідність становлення практичних навичок у розумово відсталих учнів засобами соціально-побутового орієнтування. Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. 2010. №15. С. 336-340.

3. Ярмола Н. А. Організація уроків соціально побутового орієнтування в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для розумово відсталих дітей. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розвитку*. 2012. № 3 (1). С. 173-178.

АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ

Гончаренко Алла Миколаївна, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Дятленко Наталія Михайлівна, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка психологічних наук, доцентка

Анотація. У тезах йдееться про особливості формування у педагогів закладів дошкільної освіти готовності до роботи в інклузивних групах в закладі післядипломної освіти. Висвітлюються активні методи та прийоми формування готовності, акцент зроблено на взаємодію учасників в рамках тренінгу.

Ключові слова: інклузивне навчання; діти з особливими освітніми потребами; активні методи навчання; педагоги.

Сучасний стан справ в українській освіті вимагає від педагогів постійного осмислення нових задач, динамічності і гнучкості у їх вирішенні, ситуативного підлаштування до викликів. Однією із задач останніх років стало значне розширення зони інклузивного навчання і на цьому тлі виникла проблема підготовки педагогів до роботи з дітьми інклузивних групах. Особливої ваги це набуває в умовах закладу дошкільної освіти, звідки, власне, і має починатися інклузивне навчання. За результатами останніх досліджень, лише біля половини опитаних київських вихователів ЗДО (46,26%) позитивно ставляться до навчання дітей в інклузивних групах; 41,32% вважають за краще обмежувати здобуття дітьми освіти рамками спеціальних закладів або спеціальних груп закладів загального розвитку; половина дошкільних працівників вбачають у діях з особливими освітніми потребами додаткове обтяження для своєї професійної діяльності і не вважають присутність таких дітей у звичайній групі додатковим освітнім ресурсом (А. Гончаренко, Н. Дятленко, Г. Смольникова, 2021).

Така ситуація з готовністю вихователів закладів дошкільної освіти до роботи в інклузивних групах висуває особливі вимоги до підвищення їх професійної кваліфікації в умовах закладу післядипломної освіти. Розробляючи освітню програму для навчання вихователів, намагалися врахувати означені особливості та орієнтувалися на вирішення таких завдань: підвищення обізнаності в питаннях

інклюзивної освіти, в тім числі, розкриття пріоритетних позицій державної політики в цьому питанні, ознайомлення з бар'єрами на шляху інклюзії та ресурсами для їх подолання, забезпечення умов універсального дизайну освітнього процесу, створення та реалізація індивідуальної програми розвитку дитини.

У процесі реалізації освітньої програми, намагались посилити у слухачів-вихователів інтерес до власної самореалізації в умовах інклюзивного навчання, акцентували увагу на можливостях самовираження та саморозвитку, підтримували особистісну мотивацію та робили внески у формування позитивного професійного іміджу. Вважали за необхідне звернутися до активних методів навчання, оскільки останні найбільшою мірою сприяють формуванню усвідомленого ставлення, створюють безмежні можливості для суб'єкт-суб'єктної взаємодії слухачів між собою та з викладачем.

Передбачалося не проста трансляція інформації від викладача до слухача, а саме включення кожного в процес оволодіння знаннями через ситуації обговорення історій з життя та професійної діяльності, вирішення задач практичного спрямування (кейс-стаді), налаштування активної взаємодії між учасниками. Останнє передбачало співробітництво як особливу форму спільної, спрямованої на досягнення загального результату діяльності та спілкування.

Перш за все, було вирішено відмовитися від такої традиційної форми організації освітнього процесу, як лекція. Лекція набула вигляду міні-лекції, тобто стала коротшою і чіткіше побудованою та наповнилася прийомами діалогічної взаємодії, такими як запитання до слухачів, пропозиції до порівняння, надання можливостей вибору виду завдання, способу виконання, звернення до минулого досвіду слухачів, організація моментів оцінювання та самооцінювання, прогнозування можливостей застосування тих чи інших знань на практиці.

Специфіка навчання дорослих учнів вимагала максимального застосування їх досвіду, тому на заняттях відводився час для обміну та обговорення досвіду участі в інклюзивному навчанні. Атмосфера заняття була наповнена ширістю і безумовним прийняттям будь-якої відповіді слухача.

Окремі заняття проводилися у форму тренінгу. Перевагу тренінгу вбачаємо в тому, що він дозволяє учаснику природно, без напруження включитись у вирішення проблеми та повправлятися у її практичному вирішенні. В умовах тренінгу зручно налагоджувати активну взаємодію між усіма учасниками та в рамках підгрупи.

Розглянемо приклади педагогічної взаємодії між учасниками, що були нами реалізовані на тренінгу в рамках теми «Особливості спілкування з дітьми». Під час знайомства надавалася можливість об'єднатися про два учасника та кожному представити свого партнера як особливо цінної особистості для даного заняття (вправа «Чемпіон»); далі пропонувалося обговорити та разом виробити правила поводження на заняттях. Включалися інші прийоми, такі як: рольові ігри з подальшим обговоренням, наприклад гра «Сім'я», після якої йшло обговорення (Що ви відчували, коли грали ролі дітей? Чи важко було дорослим грati роль дитини з особливими потребами? Чому так чи чому ні? Чи часто ви стикаєтесь з такими ситуаціями у вашому житті щоденному житті?); вправа «Малюємо за описом» (один учасник розповідає про фігуру, інший її малює за описом), вправлялися у формулюванні позитивних повідомлень дітям, обговорювали переваги для всіх перебування в групі дітей з особливими потребами (вправа «ПРЕС») та ін.

Завершувався тренінг обговоренням питань, чим корисним був тренінг і що залишилось не вирішеним.

Таким чином організоване навчання стало привабливим і цікавим для його учасників і позитивно налаштувало вихователів на включення до їх групи дітей з особливими освітніми потребами, що і показали результатами анкетування. Важливу роль у такому навчанні відіграє врахування віку та компетентності учасників, суб'єкт-суб'єктна взаємодія та ідея навчання разом і один від одного в умовах спільної діяльності на тлі позитивного ставлення та підтримки.

Список використаних джерел:

1. Дятленко Н. М., Гончаренко А. М. Смольникова Г. В., Сабол Д. М., Кочерга О. В. (2021) *Alacrity of Preschool Education Teachers to Work with Children in Inclusive Groups International Journal of Criminology and Sociology* (10). с. 139-148.

КОРЕКЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

Кашуба Людмила Володимирівна, доцентка кафедри педагогіки спеціальної та соціальної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Анотація. В статті розглянуто важливість дотримання корекційної складової в умовах інклузивного навчання молодших школярів. Корекційне навчання направлене на виправлення яких-небудь недоліків із одночасним розвитком, здійснюється на програмному матеріалі початкової школи. Наголошується на важливості врахування в процес інклузивного навчання дітей із особливостями в розвитку модернізації сучасної української школи.

Ключові слова: корекційна складова інклузивного навчання; учні початкових класів із психофізичними порушеннями; модернізація навчання; колективна діяльність; мозковий штурм; рольова гра.

Інклузивна освіта молодших школярів із психофізичними порушеннями вимагає від вчителів початкових класів прямого включення в корекційний процес. Корекційне навчання направлене на виправлення яких-небудь недоліків із одночасним розвитком, який здійснюється на програмному матеріалі початкової школи. Мета корекційно-розвивального навчання – створити умови, які будуть розвивати учнів початкових класів та допомагати ефективно засвоїти навчальний матеріал.

Важливо, щоб таке навчання досягло дидактичної, корекційно-розвивальної, виховної мети на кожному уроці. Дидактична мета повинна бути чітко сформована та визначає, чому вчитель вчить на даному занятті. Корекційно-розвивальна мета допомагає вирішити вчителю, якими методами на даному уроці коригувати психічні процеси особистості учня. Виховна мета дозволяє педагогу вибудовувати лінію позитивного психологічного та соціального впливу на особистість школяра, підвищувати мотивацію до навчання.

Коли інклузивна, інтегрована освіта дітей із психофізичними порушеннями запланована, то мають місце труднощі в переході від словесно-логічної до діяльнісно-образної складової навчання. По-перше, для педагогів неєтично робити